

بحران هویت و فرهنگ و اختلال های شکل گیری هویت اسلامی - ایرانی در کودکان و نوجوانان

پریناز شرفی

آموزگار، آموزش و پرورش، زنجان، ایران
parinazsharafi.z@gmail.com

چکیده:

هویت مفهومی گسترده و کلان است که هویت فردی، دینی، جمعی، گروهی، ملی، قومی و فراملی را در برمی گیرد. تردیدی نیست که امروزه همه سنین کودک، نوجوانان و جوانان با مساله شکل گیری هویت روبرو هستند. در جستجوی هویت، دچار بحران می شوند. در چنین وضعیتی فرد، در جریان دستیابی به نقاط قوت و ضعف، نظام ارزشی و هدف های زندگی و باورهای دینی و اجتماعی، ممکن است به دام یک فرقه افراطی مذهبی بیفتد و به اسارت باورها، اهداف و عملکردهای آن درآید. کودکان، نوجوانان و جوانان کنجکاوی که در پی کسب تجارب تازه هستند و می خواهند هویت خویش را روشن تر کنند، ولی ارتباط محکمی با خانواده و اقوام و همسالان خود ندارند، دچار احساس ناامنی می شوند. نوجوانی که گرفتار تردیدها و دودلی ها می شود، به گونه ای که گویا خودش، فرهنگش و ملیت خود را نمی شناسد و تصور قطعی و ثابت از خود ندارد دچار بحران هویت است که با یک نوع احساس پوچی، بی معیاری، جامعه گریزی، جدایی از خویشتن و احساس بی قدرتی گریبان گیر است. بحران هویت نه تنها خود یکی از عوامل آسیب زای اجتماعی بلکه دارای پیامدهای منفی نیز می باشد. هویت دینی که ریشه در فطرت آدمی دارد، می تواند با تکوین و شکوفایی اش پیامدهای مثبتی در حوزه های فردی و اجتماعی به دنبال داشته باشد، از جمله احساس تعهد و مسوولیت در قبال ارزش ها و باورها، هدفمندی و جهت دهی فرد و جامعه که خود این امر بازخورد های مثبت و اثربخش خویش را در عرصه های مختلف فردی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی شفافیت و نمود بیشتری می بخشد. از آن جایی که بحران هویت به دلیل شرایط خاص کشورمان و جوان بودن جمعیت کشور گریبان گیر جوانان می شود و بی انگیزگی و بی مسوولیتی را در آن ها به وجود می آورد و مانع از فعالیت های مفید و سازنده آنان می گردد، باید بیشتر بررسی و در ارایه راهکارهای کلیدی بیش از پیش تلاش شود. در این مقاله به تعریف هویت، بحران هویت، نیاز به هویت، هویت دینی، ارکان و شاخصه های مهم هویت دینی، معنای لغوی فرهنگ، جایگاه دین در هویت ایرانی - اسلامی و ... اشاره شده است.

واژگان کلیدی: هویت، بحران هویت، هویت فرهنگی، هویت اسلامی.